

VALTIOTIETEELLINEN TIEDEKUNTA, viestinnän valintakoe 2006

Arvosteluperusteet

KIRJALLISUUSKOE

1a) Mediatuotannon rahoituksessa voidaan erottaa viisi eri tulolähdettä. Luettele nämä ja anna jokaisesta esimerkki. (2 p.)

Pääsykoekirjan mukaan (s. 79) mediatuotannon viisi mahdollista tulolähdettä ovat *käyttäjät, mainostaja, kolmas taho, julkaisija, ja julkinen valta*. Luettelemisen (0,75p) lisäksi vaaditaan jokaisesta relevantti esimerkki tai lyhyt selvitys (0,25p/kohta).

1b) Mitä tarkoitetaan termillä kaksivaihehypoteesi? (2 p.)

- Kaksivaihehypoteesi on median vaikutustutkimukseen liittyvä teoria, joka korostaa henkilökohtaisten suhteiden merkitystä yleisön ja median välisessä suhteessa (0,5p)
- Teoria kritisoi vaikutustutkimusten aiempaa käsitystä massayleisöstä ja tekee erottelun passiivisen ja aktiivisen yleisön eli mielipidejohtajien välille (0,5p)
- Hypoteesin mukaan median tuottamat sanomat siirtyvät vastaanottajille ns. sosiaalisen seulan, erityisesti mielipidejohtajien ja keskimääräistä vaikutusvaltaisempien vaikuttajayksilöiden, välityksellä siten, että mediaa keskimääräistä enemmän kuluttavat ja enemmän vaikutusvaltaa omaavat mielipidejohtajat valikoivat sanomia ja antavat niistä oman tulkintansa, jotka edelleen viestitetään eteenpäin muulle yleisölle (1p)

2. Miten mediateknologian kehitys on vaikuttanut julkisen palvelun median asemaan, ja mitä haasteita tämä kehitys asettaa sille tulevaisuudessa? (4 p.)

Kirjassa korostetaan, että vaikka teknologian kehitys on kiistatta muuttanut mediamaisemaa viimeisten vuosikymmenten aikana, ei teknologia ole muutosten ainoa tai edes pääasiallinen syy, ja erityisesti julkisen palvelun asemaa tarkasteltaessa on huomattava, että teknologinen muutos on usein tiiviissä yhteydessä muihin yhteiskunnallisiin ja ideologisiin muutoksiin. (0,5p)

Mediateknologian kehitys ja julkinen palvelu

Hyvän esimerkin teknologisten syiden sekoittumisesta muihin tekijöihin tarjoaa sähköisen viestinnän ja Yleisradion perustan luominen 1920- ja 1930-luvuilla ja televisiotoiminnan aloittaminen Suomessa 1950-luvulla. Arvostelussa edellytetään seuraavien julkisen palvelun syntyyn ja sen asemaan liittyvien seikkojen käsittelemistä:

- Keskeisenä teknologisenä perusteena televisio- ja radiotoiminnan keskittämiseksi valtiojohtoisille julkisen palvelun yhtiöille Euroopassa on perinteisesti ollut lähetystaajuuksien rajallisuus ja ajatus televisio- ja radiotoiminnasta ”luonnollisena monopolina” (0,5p)
- Teknologian kehitys on kuitenkin vähitellen lisännyt taajuskapasiteettia ja teknologinen perustelu alkoi horjua jo 50-luvulla. Erityisesti 70- ja 80-luvulla taajuuksien niukkuudesta johdetut tekniset perustelut julkisen palvelun erityisasemalle alkoivat nopeasti murtua ja edellytykset kaupalliselle toiminnalle lisääntyivät (0,5p)
- Tähän kehitykseen liittyy myös mediateknologian viimeisin vaihe eli digitalisointi ja konvergenssi, jotka mm. mahdollistavat televisio- ja radiolähettykset internetissä ja osaltaan tekevät median julkisen oikeudellinen sääntelyn entistä ongelmallisemmaksi (0,5p)

Yleisemmin kirjassa todetaan, että 1990-luvulta lähtien viestintäteknologian murros onkin yhdistynyt yhä enemmän myös mediapolitiikan ideologiseen murrokseen ja deregulaatioon. Voidaan sanoa, että teknologinen kehitys on ylipäänsä rohkaissut liberalistista, markkinaehtoista käsitystä mediasta, mikä on heikentänyt julkisten mediapalveluiden asemaa. Voidaan mm. kysyä, miksi teknologian mahdollistamalla runsauden markkinoilla pitäisi maksaa lupamaksuja tai julkisesti tukea tiettyjä mediainstituutioita? (0,75p)

Tulevaisuuden haasteet

Nykyään julkisen palvelun median keskeisenä haasteena onkin puolustaa sen tehtäviä ja muita kuin teknologisia perusteita uusissa olosuhteissa. Julkisen palvelun tulevaisuuden haasteista kirjassa mainitaan ainakin seuraavat:

- Kanavien moninkertaistumisen myötä lisääntynyt kilpailu, joka karsii julkisen palvelun kanavien katsojamääriä ja pakottaa myös ne uudistumaan (vrt. esim. Ylen kanavauudistus). Toisaalta myös julkisen palvelun median on kilpailtava katsojista, mutta samalla alistuminen kaupalliseen kilpailuun herättää kritiikkiä julkisen palvelun periaatteiden hylkäämisestä ja liiallisesta viihteellistymisestä (0,5p)
- Yleisenä mediamaisemaan liittyvänä haasteena kirjassa korostuu teknologian mahdollistama yleisön fragmentoituminen ja segmentoituminen eli ohjelmiston suuntaaminen koko kansan sijasta kohderyhmille, mikä osaltaan heijastelee kaupallisen median toimintalogiikkaa ja asettaa julkisen palvelun median edustamat kansalliset ihanteet kyseenalaiseksi (0,5p)
- Konkreettisenä haaste julkisen palvelun medialle on myös siirtyminen digitaaliseen televisioon, ja sen mukana lisääntyneet pelot mm. epätasa-arvon lisääntymisestä suhteessa median saatavuuteen (0,25p)
- Muu erityisen perusteltu pohdinta julkisen palvelun nykyhaasteista voi osin korvata yllä mainittuja kohtia

3. Mitä tarkoittaa mediatekstien monimerkityksisyys ja miten siihen on mediaesitysten ja niiden vastaanoton eri tutkimussuuntauksissa suhtauduttu? (5 p.)

Monimerkityksisyyden määrittely: 0-0,5 p.

Monimerkityksisyys on viestinnän nykytutkimuksessa vallitseva näkemys, ja sillä tarkoitetaan sitä, etteivät mediatekstit ole yksiselitteisiä vaan ne voivat sisältää monia, jopa ristiriitaisia merkityksiä ja niitä voidaan tulkita monella eri tavalla. Merkityksien aktivoituminen riippuu ajasta ja paikasta. Sekä tuotannon että itse esitystilanteen konteksti vaikuttavat merkitykseen. Lisäksi lukijan tausta ja kokemukset asettavat merkityksille kehyksen. (Vaaditaan muutakin kun toteamus siitä, että nykypäivänä merkityksen oletetaan syntyvän vasta lukijan ja tekstin kohdatessa.)

Vastaanoton tutkimussuuntien suhtautuminen monimerkityksisyyteen: 0-2 p.

- Monimerkityksisyys ei siis aina ole ollut vallitseva käsitys siitä mikä tekstien merkitys on. Aikaisemmin ajateltiin, että tekstin merkitys on yksiselitteinen ja uppoaa lukijaan kokonaisuudessaan (ns. lääkeruiskumalli). MCR-perinteen vaikutustutkimuksessa tai esim. Frankfurtin koulukunnan kulttuurikritiikissä (Adorno & Horkheimer) monimerkityksisyyttä ei juuri huomioitu (0,25 p)
- Pääsykoekirjassa esitetyistä yleisötutkimuksen suuntauksista käyttötarkoitustutkimus suhtautuu monimerkityksisyyteen siten, että ihmisillä on eri tarpeita (viihtyminen, elämysten hankkiminen jne.) ja he luovat teksteille merkityksiä sen mukaisesti. Kulttuurintutkimuksen traditioon kuuluva mediaetnografia siten, että merkitykset syntyvät arkisten toimien lomassa. (0,25 p)

- Kulttuurintutkimukseen kuuluva vastaanottotutkimus: (1980 l.) näkee kaikki tekstit monimerkityksisinä ja ajattelee merkityksen aktivoituvan vasta tekstin ja vastaanottajan kohdatessa. (0,25p.)
- Stuart Hall on keskeinen vaikuttaja kulttuurintutkimuksen ja aktiivisen merkityksenannon perinteessä. Hän kehitti sisäänkoodaus/uloskoodaus-mallin, jossa painotetaan (MCR-perinteen vastaisesti) nykyelämän arkea ja sosiaalisia käytäntöjä. (0.5 p) Hallin mukaan merkityksiä, jotka eivät ainoastaan ole niiden tuotannon ja esittämistavan määräämiä, voi lukea joko hallitsevan, neuvottelevan tai kriittiseen lukutavan kautta. Vaaditaan lyhyt selvitys Hallin kolmesta eri lukutavasta. (0.5 p.)
- Tekstejä voidaan siis lukea ”vastakarvaan”, niin että vastaanottaja etsii pinnan alta merkityksiä, jotka tukevat hänen kokemusmaailmaansa (0,25p.)

Mediaesityksiä tutkivien suuntauksien suhtautuminen monimerkityksisyyteen: 0-2 p.

– Tapoja, joilla merkityksiä pyritään kehystämään, on lukuisia. Sitä, miten mediaesityksiä konstruoidaan ja minkälaisia samaistumis- ja tulkintamalleja ne tarjoavat yleisölle voi analysoida seuraavien käsitteiden/ tutkimustraditioiden kautta:

- Kulttuurintutkimuksessa painotetaan kontekstin ja intertekstuaalisuuden tärkeyttä merkityksellistämisprosessissa. Konteksteja on monenlaisia, tekstin syntyhetken konteksti, tuotannon konteksti, julkaistun tekstin konteksti, tekstin lukemisen konteksti. Intertekstuaalisuus taas tarkoittaa sitä, että teksti on osa laajempaa tekstiverkkoa, jota vastaan sitä luetaan. (0,5 p.)
- Genren tai lajityypin vaikutus monimerkityksisyyteen; semioottisesta näkökulmasta katsottuna genre voidaan määritellä koodiksi, joka sääntelee sitä, millä tavalla merkkejä voidaan yhdistellä tietyn luokan sisällä (0,25 p.)
- Diskurssianalyysin suhde monimerkityksisyyteen; eri diskursseissa merkityksellistetään samoja tai eri asioita tai ilmiöitä eri tavoin, kysytään mm. mitkä merkitykset jäävät diskurssin ulkopuolelle? (0,25 p.)
- Merkityksen aktivoimisprosessia voi myös analysoida representaation ja stereotypian käsitteiden kautta; representaatiot ja stereotyypit liittyvät valtaan ja vaikuttavat merkityksenantoon. (0.25 p)
- Semiotiikassa merkityksenannon ehtoja analysoitaessa voidaan avuksi ottaa Roland Barthesin jakoa konnotaatioon ja denotaation. (Selvitys käsitteistä vaaditaan). (0,5 p.)
- Merkitysten ollessa monia ja joskus ristiriitaisia, voidaan puhua merkitysten valta- taistelusta. Ideologia ja hegemonia käsitteinä. (0,25 p.)

Tärkeä kysymys nykypäivän mediaesitysten tutkimuksessa on myös, kuinka vapaa lukija todella on merkityksenannossa? 0,5p.

Arvostelussa vaaditaan yllä mainittujen kohtien käsittelyä, mutta suurintaan 0,5 p voi korvata joidenkin näkökulmien erityisen ansiokkaalla käsittelyllä tai pohdinnalla.

4. Tanskalaisessa Jyllands-Posten sanomalehdessä julkaistiin 30.9.2005 profeetta Muhammedia kuvaavia pilakuvia, jotka johtivat maailmanlaajuiseen kohuun. Tapaus herätti myös monenlaista keskustelua median sosiaalisesta vastuusta. Pohdi tapausta median itsesääntelyn ja sensuurin eri muotojen näkökulmasta. (5 p.)

Median itsesääntelyn määrittely ja sen perustalla olevien sananvapauden ja sosiaalisen vastuun periaatteen käsitteleminen; 0-2 p.

Kirjan mukaan median itsesääntely perustuu historiallisesti sosiaalisen vastuun periaatteelle. Mediat eivät ole vastuussa vain itselleen, vaan koko yhteiskunnalle. Median sosiaalinen vastuu perustuu yhteiskunnan määräämille päämäärille ja arvoille ja siihen minkä oletetaan olevan yleinen etu. Toisin sanoen itsesääntelyn ja sosiaalisen vastuun taustalla on median sääntelyn kulttuuris-moraalinen perusta. Sosiaalinen vastuu korostuu pluralistisessa suuntauksessa, jonka mukaan se liittyy juuri suvaitsevaisuuteen, kulttuuristen vähemmistöjen oikeuksiin ja tasavertaisuuden edistämiseen. Liberalistisessa suuntauksessa taas ei juuri korosteta sosiaalisen vastuun ideaa, sillä suuntauksen mukaan markkinatalouden ehdot määräävät mitä julkaistaan, ja mitä jätetään julkaisematta. (1p)

Median itsesääntelyn tavoitteena on luoda tilanne, jossa lainsäädäntö luo vain väljät puutteet sananvapauden toteutumiseksi, ja media-alan ammattiryhmät sopivat keskenään siitä, miten median käytännössä tulee noudattaa vallitsevaa arvo- ja uskomusjärjestelmää. Vaaditaan esimerkkejä itsesääntelyn eri tahoista ja keskeisimmistä dokumenteista: (esim. Suomessa journalistiohjeet ja Julkisen sanan neuvosto).(0,5p)

Sääntelyn ytimessä on sananvapauden käsite. Sananvapauden uhkia on monenlaisia, (esim. pääsykirjassa mainittu omistuskeskittymisuhka). Sananvapauteen kuuluu myös, että joku ottaa vastuun sanomisista.(0,5p)

Sensuurin ja sen eri muotojen määrittely: 0-1,5 p

– Ammatillisen harkinnan (itsesääntelyn) ja itsesensuurin välillä on vaikea vetää rajaa. (0,5 p)
– Sensuuri on aina sidottuna omaan aikaan, kulttuuriin ja lainsäädäntöön. (esim. Hannu Salama, jumalan pilkka oli rangaistava teko 1960). Sensuurin voi myös luokitella ennako- ja jälkikäteisensuuriin, ja suhteessa lakiin voi vielä tehdä eron virallisen ja epävirallisen sensuurin välillä. Länsimaiseen demokratiaan ei ajatella kuuluvan ennakkosensuuria. (Vastauksessa rivien välissä esille tuleva ajatus, siitä että joissakin maissa noudatetaan sensuuria, joissain ei, ei anna täysiä pisteitä, vaan sensuuri pitää käsitteenä määritellä niin, että yllämainitut asiat tulevat selkeästi esille.) (1p)

Käsitteiden liittäminen pilakuvatapaukseen 0-1,5 p.

Arvostelussa edellytetään, että aiemmin määritellyt käsitteet (sananvapaus, itsesääntely, sensuurin eri muodot ja sosiaalinen vastuu) yhdistetään kyseessä olevaan tapaukseen. Mahdollisia näkökulmia tapauksen pohtimiseen on monia eikä relevantteja argumentteja voi rajata, mutta keskeistä vastauksessa on pysyä aiheessa eli pohtia tapausta nimenomaan itsesääntelyn ja sensuurin näkökulmasta. Lisäksi arvioidaan vastauksen jäsentely ja selkeys sekä mahdolliset asiavirheet.

AINEISTOKOE (Valkoinen kirja eurooppalaisesta viestintäpolitiikasta)

5. Erittele aineistossa esitettyä ihannetta eurooppalaisesta julkisuudesta pääsykoekirjassa kuvatun kolmen julkisuuskäsityksen näkökulmasta. (4 p.)

Pääsykoekirjassa esitellyt kolme julkisuuskäsitystä ovat liberalistinen, pluralistinen ja kriittinen. Vastauksessa edellytetään näiden kolmen näkökulman keskeisten piirteiden esittelemistä (1p)

Lyhyesti:

1) Liberalistinen ajattelu vertautuu markkinapaikkaan ja arvioi viestintää kysynnän ja tarjonnan näkökulmasta. Liberalistisessa näkökulmassa korostuu viestinnän suostutteleva funktio sekä mainonnan ja imagonrakennuksen merkitys myös poliittisessä viestinnässä

2) Pluralistisessa ajattelussa julkisuus on intressien sovittelun areena ja se korostaa paitsi julkisuuden erilaisia tehtäviä, erityisesti moniarvoisuutta ja erilaisten mielipiteiden ja intressien esille pääsyä julkisessa keskustelussa.

3) Kriittinen näkökulma puolestaan korostaa kansalaisten tasa-arvolle ja avoimuudelle perustuvaa rationaalisen julkisen keskustelun ihannetta (Habermas). Kriittinen näkökulma ajatellaan usein ihanteeksi jota vasten julkisuuden tilaa arvioidaan, mutta verrattuna paremmin reaalityodellisuutta vastaaviin markkinajulkisuuden ja pluralistisen julkisuuden malleihin se voi vaikuttaa turhan utopistiselta ja abstraktilta.

Aineiston erittely ym. näkökulmista edellyttää aineiston liittämistä kaikkiin kolmeen näkökulmaan. Tämä voi tarkoittaa paitsi yhtäläisyyksien etsimistä, myös sen perustelemista, miksi aineiston ihanne EI vastaa kyseistä julkisuusmallia.

1) Liberalistista markkinajulkisuutta komission viestintästrategiassa voi nähdä edustavan esim. puhe imagonrakennuksesta tai EU:n markkinoimisesta kansalaisille ja pyrkimys herättää sitä kautta kansalaisten kiinnostusta EU-asioihin ("ihmiskasvojen antaminen Euroopalle"). Eurooppa "kilpailee huomiosta" markkinoilla, joten sille on "raivattava tilaa" julkisuudessa. Liittyen Euroopan integraation liberalistiseen perusvireeseen voi myös laajemmin ottaen pohtia sitä, että aineisto ei juuri vakavasti kyseenalaista perusoletusta markkinoiden vapaudesta ja kilpailusta julkisuuden perustana. Toisaalta suoria viittauksia liberalistiseen markkinajulkisuuteen ei aineistossa juuri ole.

2) Pluralismin ihannetta heijastaen "monimuotoisuus" (sosiaalisen, kulttuurisen ja poliittisen kirjon kunnioittaminen) määrittellään aineistossa yhdeksi viestinnän peruseriaatteen. Pluralismin teemoja aineistossa sivutaan myös puhuttaessa eri taustoja edustavien kansalaisten ja mm. vähemmistöjen osallistumisesta julkiseen keskusteluun. Pluralistista ajatusta intressien sovittelusta heijastaa myös ajatus kaikkien eri toimijoiden osallistumisesta aloitteeseen.

3) Kriittisen näkökulman ihanteita julkisuuden avoimuudesta ja kansalaisten tasa-arvosta heijastelee selvästi aineiston puhe viestintä- ja demokratiavajeesta, oikeudesta yhtäläiseen ja kattavaan tiedonsaantiin, kansalaisten osallistumismahdollisuuksien lisäämisestä, kansalaiskeskustelusta sekä yleisen mielipiteen huomioon ottamisesta. Kriittisenkin näkökulman korostamat demokraattiset perusarvot siis toimivat valkoisessa kirjassakin ainakin abstrakteina ihanteina, joilla toimenpiteitä perustellaan

Pisteytys: 0-1p/kohta (max 3p kolmen näkökulman soveltamisesta). Erittelemällä aineistoa erityisen ansiokkaasti ainoastaan yhdestä näkökulmasta on kuitenkin voinut saada 2p. Myös muut kuin yllä luetellut perustellut tulkinnat aineistosta ovat täysin mahdollisia. Keskeistä vastauksessa on pyrkiä erittelemään aineiston sisältöä ja vertaamaan sitä kirjassa mainittujen näkökulmien ym. peruspiirteisiin. Pisteitä voi siis saada myös yllä mainituista perusteista poikkeavilla, mutta perustelluilla väitteillä.

6. Pohdi syitä, jotka vaikuttavat EU-asioiden puutteelliseen käsittelyyn tiedotusvälineissä, ja arvioi komission ehdottamien toimenpiteiden mahdollisuuksia vaikuttaa niihin.(7 p.)

Aineistossa esiin tuleva perusongelma on se, että julkinen keskustelu Euroopassa toteutuu lähinnä kansallisella ja paikallisella tasolla, jolloin koko Euroopan yhteiset asiat saavat julkisuudessa liian vähän huomiota. Aineiston mukaan Eurooppa-asioiden käsittely myös tiedotusvälineissä on edelleen rajoittunutta ja erityisesti alueellisissa ja paikallisissa välineissä Eurooppaan liittyviä

asioita käsitellään liian vähän ja useimmiten kansallisesta näkökulmasta. Tiedotusvälineet siis ovat edelleen kansallisia, jolloin foorumeita yhteisten eurooppalaisten asioiden käsittelyyn on vähän. Arvostelussa edellytetään aineiston esittämisen peruslähtökohdan referoimista (1p). Tehtävä ei kuitenkaan ole referoida koko aineistoa vaan pohtia nimenomaan tiedotusvälineiden toimintaan liittyviä seikkoja.

Syyt EU-asioiden puutteelliseen käsittelyyn mediassa (0-2 p)

- Aineistossa mainitaan ohjelmiston rakenteen muutokset ja lisääntynyt kilpailu ohjelma-ajasta yhtenä tekijänä, joka on heikentänyt edellytyksiä jakaa tietoa EU:sta ja ylipäänsä politiikasta. Tämän voi myös liittää pääsykoekirjassa käsiteltävään tabloidisaatioon ja median markkinoitumiseen eli ajatukseen siitä, että median markkinaorientaatio ylipäänsä surkastuttaa vakavaa julkista keskustelua.
- Toiseksi aineistossa nousee esiin EU:n toimielinten rooli informaation jakamisessa tiedotusvälineille ja mahdolliset puutteet siinä (mm. byrokraattinen kieli)
- Lisäksi EU-asiat koetaan ylipäänsä kaukaisiksi ja vaikeiksi, eikä Euroopassa myöskään ole niiden julkista käsittelyä tukevaa yhteistä poliittista kulttuuria tai edes yhteistä kieltä.
- EU-asioiden mediakäsittelyä voi pohtia myös pääsykoekirjan esittämien uutiskriteerien tai journalististen käytäntöjen avulla
- Myös muut hyvin perustellut näkökulmat voivat antaa pisteitä siten, että EU-asioiden puutteellisen mediakäsittelyn syiden erittelystä voi saada 0-2p

Komission toimenpiteet

Komissio ehdottaa valkoisessa kirjassa erilaisia toimenpiteitä EU-viestinnän parantamiseksi. Erityisesti tiedotusvälineiden toimintaan liittyen aineistossa mainitaan mm. toimielinten pyrkimys parantaa avoimuutta ja suhteitaan tiedotusvälineisiin, uusien viestintävälineiden ja tiedotuskapasiteetin luominen (esim. *Europe by Satellite* -palvelu), sekä uuden teknologian ja erilaisten interaktiivisten verkkopalveluiden kehittäminen. (0-1p)

Näiden keinojen *tehoa* voi pohtia monesta näkökulmasta: Esim. seuraaviin aineistoon ja pääsykoekirjaan perustuviin tai muihin perusteltuihin näkökulmiin perustuva oma kriittinen *pohdinta* aiheesta (0-2p)

- Ensinnäkin on huomionarvoista, että vaikka tiedotusvälineiden todetaan olevan tärkeässä asemassa Euroopan viestintäpolitiikassa, komission ehdottamat keinot painottuvat lähinnä kansalaisten ja päätöksentekijöiden tai hallintoviranomaisten suorien yhteyksien lisäämiseen ja sekä kansalaisten keskinäisten yhteyksien tukemiseen, ei niinkään itse tiedotusvälineiden toimintaan.
- Harvat toimenpiteistä liittyvät tiedotusvälineitä ohjaaviin rakenteellisiin syihin. Esim. juuri lisääntynyt kilpailu, median markkinoituminen ja tabloidisaatio ovat rakenteellisia tekijöitä, joihin ei komission esittämille keinoilla juurikaan päästä käsiksi.
- Toisaalta lisääntynyt avoimuus ja tiedonsaanti sekä toimielinten proaktiivinen pyrkimys tiedottaa EU-asioista ja parantaa suhteita sekä kansalaisiin että tiedotusvälineisiin saattaa osaltaan parantaa tiedonkulkua ja jossain määrin vaikuttaa siihen, miten EU-asioista raportoidaan mediassa.
- Painottaako ehdotus kuitenkin liikaa tekniikkaa ja liian vähän itse toimielinten toimintatapojen uudistamista?
- Voidaan myös pohtia, onko EU-asioiden puutteellinen käsittely syy vai seuraus suhteessa yleiseurooppalaiseen poliittiseen kulttuuriin? Ja millä välineillä julkinen valta ylipäänsä voi demokraattisessa yhteiskunnassa pyrkiä vaikuttamaan tiedotusvälineiden toimintaan?
- Muu oma näkökulma

Lisäksi arviointiin vaikuttavat vastauksen jäsentely ja selkeys, erityisesti aiheessa pysyminen sekä merkittävät asiavirheet (0-1p).

7. Arvioi median roolia eurooppalaisen identiteetin rakentumisessa 7 p.

Media ja identiteetti 0-1 p.

Määritelmäosuuteen edellytetään identiteetin käsitteen avaamista ja pohdintaa siitä, miten media vaikuttaa identiteettien rakentumiseen. Pääsykoekirjan tietoja voi käyttää hyväksi, mutta sitä ei vaadita vaan omasta pohdinnastakin saa pisteitä, jos sen kautta onnistuu osoittamaan median merkityksen identiteettien rakentumisprosesseissa. Vastauksessa tulee tuoda esille, että median voi tänä päivänä nähdä yhtenä keskeisimmistä yhteisöllisyyden kokemisen paikoista ja viestinnän tapana ilmaista ja ylläpitää yhteisön yhteenkuuluvuutta. Tätä voidaan kutsua identiteettityön medioitumiseksi. Median ja identiteetin suhteessa samaistumisen ja erilaisuuden mallit ovat olennaisia. Media siis rakentaa kuviteltuja yhteisöjä (esim. Suomi tai Eurooppa kuviteltuna yhteisönä).

Aineiston käyttö esseessä 0-2 p.

Keskeistä vastauksessa on osoittaa, että aineiston perustana on ajatus siitä, että median (yksittäisten toimittajien, kansallisen median, eurooppalaisten yhteismediahankkeiden, uuden teknologian ym.) rooli eurooppalaisen identiteetin rakentumisessa on merkittävä. Arvostelussa otetaan yleisesti huomioon kuinka hyvin vastauksessa on tulkittu aineistoa ja ymmärretty sen tärkeimmät kohdat liittyen median merkitykseen eurooppalaisen identiteetin rakentumisessa. Esiin on nostettava konkreettisia mediaan liittyviä asioita aineistosta (esim. Valkoisen kirjan ehdotukset uuden teknologian hyödyntämisestä, kuten keskustelufoorumit, televisiokanavat, virtuaaliset tapaamispaikat, ihmiskasvojen antamisesta EU:lle ja yleisestä toimintakulttuurin muutoksesta).

Pohdinta median roolista eurooppalaisen identiteetti rakentumisessa 0-3 p.

Vaikka esseen lähtökohta ja näkökulma on valinnainen, vastaukseen vaaditaan oivallus siitä, että valkoisessa kirjassa kyse on symbolisen yhteisöllisyyden rakentamisesta ja ongelmista, joita siihen liittyy. Vastauksessa vaaditaan mm. pohdintaa ylhäältä päin rakennetun yhteisöllisyyden ongelmallisuudesta. Lisäksi vaaditaan pohdintaa identiteetin rakentumisesta eri tasoilla (esim. paikallinen, kansallinen, eurooppalaisen, globaali) ja näiden välisistä jännitteistä. (2p)

Muu oma pohdinta voi perustua esim. seuraaviin tai muihin perusteltuihin omiin näkökulmiin (1p):

- Yhtäältä aineistossa painotetaan mediaesitysten sisältöjen tärkeyttä yhteisöllisyyden rakentamisessa (representaatiot, symbolit, yms.)
- Toisaalta aineistossa painotetaan myös median arvoa verkostoitumisvälineenä. Taustalla on ajatus siitä, että EU-kansalaisten saadessa äänensä kuuluviin ja muodostaessa eurooppalaisia ”julkisoja” heidän eurooppalainen identiteettinsä aktivoituu.
- EU:n perustamisen taustalla on ajatus eurooppalaisesta kulttuuri-identiteetistä, mutta haasteellista yhteisen eurooppalaisen identiteetin rakentumiselle on, että Eurooppa on entistä kirjavampi ja identiteetit monimuotoisempia kuin ennen. Eurooppalainen identiteetti tuleekin ymmärtää kansallisten kulttuurien yhdessä muodostamana kokonaisuutena.
- Entä miksi ihmisten ylipäänsä oletetaan omaksuvan eurooppalaisen identiteettiin, eikä esimerkiksi maailmanlaajuista yhteenkuuluvuuden tunnetta?

– Mediapolitiikan suhteen voi mainita mm. eurooppalaisen elokuvatuotannon suosimisen kulttuurisen protektionismin ja eurooppalaisen identiteetin rakentamisen välineenä.

Lisäksi arviointiin vaikuttavat vastauksen kieli ja jäsentely sekä erityisesti aiheessa pysyminen (painotus median roolissa, ei pelkästään eurooppalaisessa identiteetissä yleisesti). 0-1p.